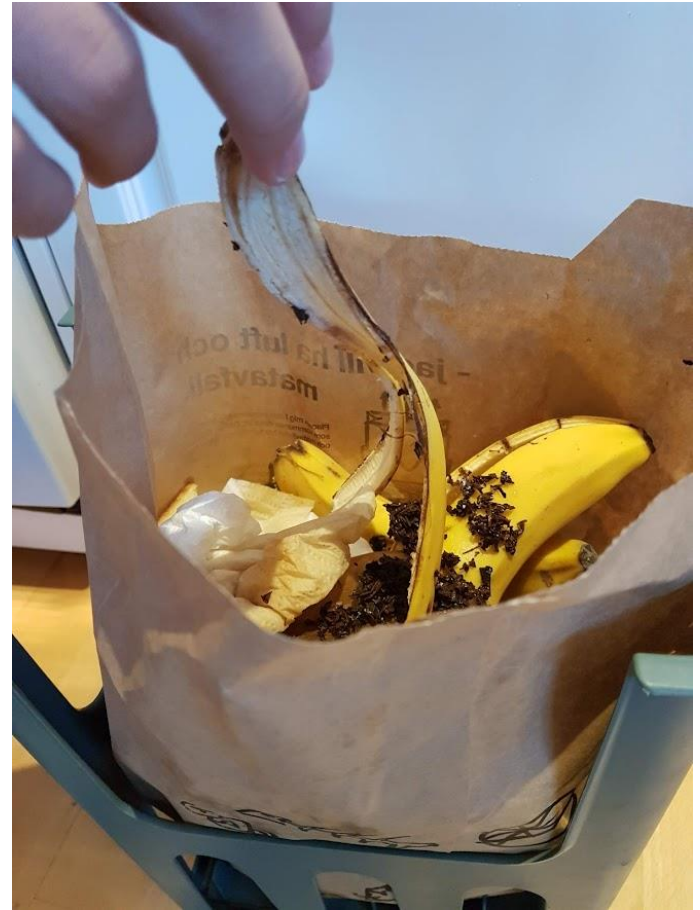

Bioavfall

Vad är nytt från 1 januari 2024?

- Bioavfall ska sorteras ut (3 kap. 1 § avfallsförordningen)
 - Livsmedels- eller köksavfall (matavfall)
Bestämmelserna inkluderar fett men inte annat flytande bioavfall.
 - Trädgårds- eller parkavfall
 - Biologiskt nedbrytbart trädgårds- eller parkavfall som innehåller parkslide eller andra invasiva främmande arter
- Bioavfall ska samlas in separat (3 kap. 1 a § avfallsförordningen)
- Bioavfallet ska i första hand materialåtervinnas (3 kap. 1 c § avfallsförordningen)

Vem, varför och hur?

- Alla ska sortera – både hushåll och verksamheter
- Både kommunalt och icke- kommunalt avfall ska sorteras
- Kommunen ska hämta livsmedels- eller köksavfall fastighetsnära
- Krav på separat insamling av bioavfall gäller i hela EU – avfallsdirektivet reglerar
- Bioavfall en viktig ström för att nå återvinningsmål för kommunalt avfall
- Rötning ger biogas och biogödsel

Vad gör Naturvårdsverket och vad gör kommunen?

Naturvårdsverket

- Vägleder om bestämmelserna
- Kan i det enskilda fallet ge kommuner dispens från bestämmelserna om separat insamling av bioavfall
- Har rätt att ta fram föreskrifter om undantag från bestämmelserna om utsortering, separat insamling samt fastighetsnära insamling av bioavfall

Naturvårdsverkets föreskrift - NFS 2023:11 medger i vissa fall undantag från krav på:

- Fastighetsnära insamling
- Separat insamling
- Utsortering av bioavfall
- Separat insamling av fett

Kommunen

- Samlar in och behandlar avfall
- Avgör om NFS 2023:11 kan tillämpas
- Kan i sina avfallsföreskrifter:
 - ställa krav på att flytande avfall ska samlas in separat
 - I vissa fall tillåta eldning av trädgårds- eller parkavfall
- Har tillsynsansvar över avfallshanteringen i kommunen
- Kan ge dispens i enskilda fall från krav gällande
 - Utsortering av bioavfall
 - Avskilja förpackningar från innehåll
 - Att kommunen ska samla in och behandla avfallet

Vad innebär en dispens från Naturvårdsverket?

- Att kommunen får mer tid på sig för att införa separat insamling av bioavfall.
 - Dispensansökan ska innehålla en utbyggnadsplan.
 - Kommunen måste visa att det finns skäl för dispens.
- Under dispenstiden behöver kommunen arbeta med att bygga ut insamlingen enligt utbyggnadsplanen.
- Dispensen omfattar enbart kravet på att bioavfallet ska samlas in separat.
 - Kommunen måste fortsätta att samla in avfall under kommunalt ansvar.
 - Förpackningar måste avskiljas.
 - Regler om ABP (animaliska biprodukter) måste följas.

Kommunens möjligheter att bevilja dispens

- Kan medge undantag från krav på att bioavfall ska sorteras ut enligt avfallsförordningen (3 kap. 15 b §).
- Kan medge att en verksamhet kan anlita annan än kommunen för borttransport och behandling av avfall enligt miljöbalken (15 kap. 25 §).
- Kan medge undantag från krav på att avskilja förpackningar från innehåll enligt avfallsförordningen (3 kap. 15 a §).

Förpackningsavfall – Kravet på att tömma förpackningen

Sorteringsansvar

Avfallsförordningen 2020:614, 3 kap 4§

Den som har förpackningsavfall ska sortera ut följande material från annat avfall:

1. papper och kartong,
2. plast,
3. metall,
4. färgat glas,
5. ofärgat glas,
6. plastflaskor och metallburkar som är avsedda för ett retursystem enligt 4 kap. 3 § förordningen (2022:1274) om producentansvar för förpackningar,
7. trä, och
8. material som inte avses i 1-7 (övrigt förpackningsmaterial).

Förpackningsavfall från verksamheter

AF 3 kap: ”förpackningsavfall som har producerats i samband med en verksamhet”

Förpackningsförordningen 7 kap:
”verksamheterna ... sitt
förpackningsavfall”

Förpackningsavfall
som uppstår i
lunchrum?

Kommunalt avfall?

De allra flesta förpackningar från verksamheter klassas som kommunalt avfall oavsett var de uppstår. När det gäller kommunalt avfall som omfattas av **producentansvar** har dock inte kommunen ansvar utan det är producenterna som ansvarar för insamling och behandling av avfallet.

Förpackningar omfattas av producentansvar. Vad gäller förpackningsavfall från hushåll är det dock så att kommunen har ansvar för insamling av dessa from 1 januari 2024, men inte behandlingen. När det kommer till förpackningsavfall från verksamheter har kommunen endast ansvar för att samla in förpackningsavfall från verksamheter som är samlokaliserade och som valt kommunal insamling.

Ansvar för insamling av förpackningsavfall från verksamhet (som inte är samlokaliserad) ligger på producenternas producentansvarsorganisationer och det sker genom mottagningsplatser. Det är också möjligt för marknadsdrivna system för materialåtervinning eller återanvändning att samla in och behandla förpackningsavfall som producerats i samband med verksamhet.

Vägledning på NVs webb: [Kommunalt avfall \(naturvardsverket.se\)](https://naturvardsverket.se)

Att separera innehåll från förpackning

Avfallsförordningen 2020:614, 3 kap 4 a §

Den som har en förpackning som innehåller avfall ska se till att förpackningen skiljs från innehållet.

Gäller inte den som har en förpackning som innehåller farligt avfall eller läkemedelsavfall, om förpackningen underlättar den praktiska hanteringen av avfallet.

Syftar till att främja avfallsförebyggande och ökad materialåtervinning eller biologisk behandling av såväl förpackningsavfall som avfall som är förpackat

Undantag

En förpackning där resterande innehåll utgörs av farligt avfall eller läkemedel *behöver* inte skiljas från innehållet. Om innehållet är klassat som farligt avfall och lämnas kvar i förpackningen ska förpackningar sorteras ut och hanteras som farligt avfall

Om en förpackning har tömts på sitt innehåll men blivit så pass förorenad av det tidigare innehållet att själva förpackningen klassas som farligt avfall ska den inte lämnas till förpackningsinsamling, utan i stället sorteras ut och hanteras som farligt avfall.

Dispens från kravet

Den lokala tillsynsmyndigheten får i det enskilda fallet ge den som producerar förpackningsavfall i en yrkesmässig verksamhet dispens från kravet att skilja förpackning från innehåll. (15 a § AF)

Får endast ges om det inte är genomförbart eller inte ger fördelar som överväger nackdelar.

Vem kan söka
dispens från
kravet?

Grunderna för dispens

16 § Att samla in avfall separat eller fastighetsnära, att skilja förpackningarna från sitt innehåll, att sortera ut avfall **eller att hantera avfall** på något annat sätt som föreskrivs i detta kapitel ska inte anses genomförbart eller inte anses ge fördelar som överväger nackdelarna, om

1. det inte är tekniskt genomförbart med hänsyn till god praxis för avfallsinsamling,
 2. det skulle bli ett jämförbart återvinningsresultat med en annan hantering,
 3. det inte ger det bästa miljömässiga resultatet med hänsyn till avfallshanteringens sammanlagda miljöpåverkan, eller
 4. det skulle medföra oskäliga ekonomiska kostnader.
- Förordning (2023:908).

Forts...grunderna för dispens

17 § Vid bedömningen av kostnaders skälighet enligt 16 § 4 ska hänsyn tas till

1. negativa effekter på människors hälsa och miljön vid insamling och behandling av blandat avfall,
2. möjligheterna till effektivitetsförbättringar vid insamling och behandling av blandat avfall,
3. vilka intäkter som försäljning av återvunnet material kan ge, och
4. principen om att den som förorenar bör stå för de kostnader som föroreningen medför och de bestämmelser om producentansvar som ger uttryck för den principen.

PAUS

Ersättning till kommuner

Nina Avdagic Lam

Kommuneras ersättning (NFS 2023:14)

Total ersättning till en kommun per år baseras på summan av:

- ersättning för fastighetsnära insamling
 - ersättning för insamling vid lättillgängliga insamlingsplatser
 - ersättning för insamling vid återvinningscentraler
 - ersättning för insamlad mängd förpackningsmaterial
 - ersättning för information
-
- Vissa ersättningsbelopp indexjusteras årligen.
 - Ersättningen betalas ut kvartalsvis i efterskott.

Redovisa uppgifter

- Kommuner ska kvartalsvis senast tre veckor efter utgången av varje kalenderkvartal redovisa uppgifter till Naturvårdsverket (6 kap. 13 § och 9 kap. 2 § förpackningsförordningen).
- Naturvårdsverket beslutar om kommunernas ersättning. Ersättningen beslutas och betalas ut kvartalsvis. Naturvårdsverket får endast besluta om ersättning om en kommun lämnat in uppgifter enligt 2 § och 6 kap. 13 § förpackningsförordningen.
- Kommuner rapporterar uppgifter i Naturvårdsverkets e-tjänstportal.

Planerade insatser under 2024

- Börja analysera och utvärdera hur ändmålsenligt regelverket är när det gäller ersättningsmodellen för finansieringen av kommunernas insamling.
- Naturvårdsverket får endast besluta om ersättning om en kommun lämnat in uppgifter enligt 2 § och 6 kap. 13 §.
- Ta fram en modell för beräkning av kommunernas ersättning för insamling av förpackningsavfall från torg, parker och andra populära platser.
- Utreda möjligheterna att komplettera ersättningsföreskriften med kriterier för kvalitet.

Bra att känna till!

- Naturvårdsverkets vägledning och föreskrifter om ersättning (NFS 2023:14) finns på www.naturvardsverket.se/forpackningarkommun
- Glöm inte att redovisa uppgifter till Naturvårdsverket i tid! Redovisade uppgifter ligger till grund för Naturvårdsverkets beslut om ersättning. E-tjänstportalen finns på [Inloggning kommun - Producentansvar \(naturvardsverket.se\)](http://Inloggning kommun - Producentansvar (naturvardsverket.se))

NATUR
VÅRDS
VERKET

